

FINANSTILSYNETTHE FINANCIAL SUPERVISORY
AUTHORITY OF NORWAYStyret i Sparebanken Sør
Postboks 200
4662 KRISTIANSAND S

VÅR REFERANSE 18/7072	DERES REFERANSE	OFFENTLIGHETSVURDERING Offl. § 13 1. ledd, jf. fv. § 13 1. ledd nr. 2 Merkede avsnitt er unntatt offentlighet	DATO 12.03.2019
---------------------------------	------------------------	--	---------------------------

Merknader - endelig rapport

Finanstilsynet gjennomførte stedlig tilsyn i Sparebanken Sør 31. oktober 2018. Tilsynet hadde som formål å vurdere interne styrings- og kontrollsystemer samt utviklingen i risikonivå innen områdene likviditets- og markedsrisiko. Til grunn for disse merknadene ligger Finanstilsynets foreløpige rapport datert 30. november 2018 og styrets kommentarer til rapporten i brev av 7. februar 2019¹. Finanstilsynet har følgende merknader etter det stedlige tilsynet:

FORHOLD KNYTTET TIL STYRING OG KONTROLL

Overordnet styring og kontroll

Organisering

Finanstilsynet kommenterte i foreløpig rapport bankens organisering av Compliance-funksjonen. Finanstilsynet pekte på at leder av Compliance ikke har direkte rapporteringslinje til administrerende direktør i henhold til krav i CRR/CRDIV-forskriften § 30. Styret viser i sitt svar til at bankens Compliance-funksjon er begrenset til én personressurs, og at det er mer hensiktsmessig å inkludere denne funksjonen i Risikostyringsenheten enn å legge den som en frittstående enhet under administrerende direktør. Styret viser videre til at instruksen til Compliance-ansvarlig presiserer funksjonens uavhengighet, og gir mulighet til å rapportere saker direkte til administrerende direktør og til styret. Finanstilsynet noterer seg styrets vurdering og redegjørelse av bankens oppmerksomhet mot Compliance-forhold i utøvelsen av denne kontrollfunksjonen. Etter Finanstilsynets vurdering er det viktig at uavhengige kontrollfunksjoner har reell mulighet til å ta opp saker som vedrører vesentlige forhold direkte med øverste ledernivå i banken.

I foreløpig rapport kommenterte Finanstilsynet bankens organisering av Treasury, som etter Finanstilsynets vurdering ikke er i tråd med prinsippene om uavhengighet og klar ansvarsdeling mellom utøvende og kontrollerende enheter innen finansområdet. Finanstilsynet noterer at styret i sitt svar informerer om at Middle-office-funksjonen flyttes ut av Treasury med direkte rapportering til Direktør Kapitalmarked. Finanstilsynet merker seg styrets vurdering om å holde Middle-office

¹ Mottatt av Finanstilsynet pr. e-post 11. februar 2019.

FINANSTILSYNET Revierstredet 3 Postboks 1187 Sentrum 0107 Oslo	Telefon 22 93 98 00 Telefaks 22 63 02 26	post@finansstilsynet.no www.finanstilsynet.no	Saksbehandler Vidar Holm Dir. tlf 22 93 97 39
--	---	--	--

og Back-office-funksjonene samlet i en enhet, for å bygge et kompetansemiljø og begrense nøkkelpersonrisiko i disse funksjonene.

Fullmaktstruktur

Sparebanken Sør har implementert en fullmaktstruktur som gir kollektive bevilgningsfullmakter til bankens ulike komiteer, som Kredittkomiteen og Finanskomiteen. I foreløpig rapport pekte Finanstilsynet på at en komite som et kollegium kun bør ha en rådgivende funksjon overfor den som innehar bevilgningsfullmakt, og ikke selv inneha utøvende beslutningsfullmakter. Styret svarer i sitt brev at det er foretatt grundige vurderinger av hvilken organisering som fungerer best for banken, og at en siden fusjonen i 2014 har erfart at kollektive fullmakter er velfungerende og effektive. Finanstilsynet noterer seg styrets redegjørelse, herunder styrets tillit til at ansvar er tilstrekkelig ivaretatt ved kollektive beslutninger. Finanstilsynet fastholder imidlertid at beste praksis tilsier at bevilgningsfullmakter blir delegert til enkeltpersoner.

Finanstilsynet stilte i foreløpig rapport spørsmål ved uavhengigheten til bankens risikostyringsfunksjon, ettersom Direktør Risikostyring har styreverv i Sør Boligkreditt og er medlem i bankens Kredittkomite og Finanskomite, som begge er gitt kollektive fullmakter. Finanstilsynet påpekte at bevilgningsfullmakter ikke nødvendigvis trenger å være personlige for å komme i konflikt med uavhengighetskravet til risikostyringsfunksjonen. Finanstilsynet noterer styrets svar om at Direktør Risikostyring vil fratre som styremedlem i Sør Boligkreditt og som ordinær medlem av alle komiteer med kollektive bevilgningsfullmakter, som følge av hensynet til uavhengighet for risikostyringsfunksjonen.

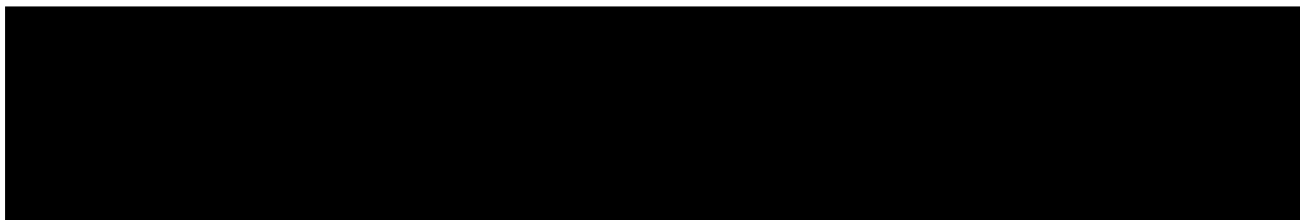
Myndighetsrapportering

Finanstilsynet viste i foreløpig rapport til at Sparebanken Sør har hatt utfordringer med å sende inn korrekt og rettidig data relatert til likviditet/finansiering under den nye CRR-CRDIV-rapporteringen og påpekte viktigheten av å varsle Finanstilsynet tidlig om problemer med rapporteringen. Finanstilsynet noterer styrets svar der det vises til særskilte forhold som skapte utfordringer i en periode og at styret erkjenner at det er viktig med god kommunikasjon med Finanstilsynet når slike problemer oppstår.

Styring og kontroll av likviditetsrisiko

Risikorammer

I foreløpig rapport pekte Finanstilsynet på at styrevedtatte rammer og mål ble presentert ulikt i de forskjellige rapportene til styret og ledelsen. Finanstilsynet noterer at styret i sitt tilsvarende bekrefter at det vil bli gjennomført en avstemming av innholdet i de ulike rapporter og styringsdokumenter.

Beredskapsplan

I foreløpig rapport pekte Finanstilsynet på at Sør Boligkreditt som selvstendig foretak må ha en egen beredskapsplan, jf. likviditetsforskriften § 6, selv om den kan inngå som en del av konsernets gjenopprettelsesplan. Finanstilsynet noterer styrets opplysninger i svarbrevet om at de spesifikke forhold og tiltak som gjelder boligkredittforetaket, vil bli løftet frem ved neste revisjon av gjenopprettelsesplanen.

Stresstester

I foreløpig rapport ble resultatet av bankens egen stresstest samt likviditetsstresstesten som Finanstilsynet har utviklet i samarbeid med Norges Bank, omtalt. Finanstilsynet noterer de avklaringer av metoden for bankens stresstest som gis i styrets svarbrev på foreløpig inspeksjonsrapport. Videre noteres styrets opplysning om at bankens stresstest skal revideres våren 2019.

Rapportering

Finanstilsynet fremhevet i foreløpig rapport betydningen av at styret jevnlig mottar status for etterlevelse av rammer og mål som styret har fastsatt for virksomheten. Finanstilsynet pekte på at rapporter til styret og ledelse bør angi verdiene både av de styrefastsatte rammene og målene og de faktiske observasjonene. Finanstilsynet noterer styrets opplysninger i svarbrevet om behovet for å trekke frem de aller mest sentrale størrelsene i rapporter til styret, og at det utarbeides langt mer omfattende statusrapporter til bankens finanskomiteé, og videre at en ny revidering av rapporteringsopplegget vil bli gjennomført våren 2019.

Finanstilsynet registrerer at banken gjennomfører en daglig estimering av LCR-totalt for konsern, bank og OMF-foretaket. Finanstilsynet er av den oppfatning at en daglig estimering også av LCR-NOK kan bidra til å forbedre den løpende likviditetsstyring. Av styrets tilsvarende svar på foreløpig rapport fremgår at banken heretter vil gjennomføre daglig estimering av LCR-NOK selv om det ikke gjelder noe minstekrav til LCR-NOK for banken.

Sparebanken Sør Boligkreditt AS

I foreløpig rapport ble det vist til Finanstilsynets likelydende brev av 26. oktober 2018 til de aktuelle finansforetakene om regelverket for OMF-utstedere. Finanstilsynet noterer at justeringer i tråd med de påpekte forhold er gjennomført.

Styring og kontroll av markedsrisiko

Risikorammer

I foreløpig rapport pekte Finanstilsynet på at banken ikke har aggregert sin rammefastsettelse for markedsrisiko gjennom en samlet ramme, selv om banken i sin rapportering viser risikoutviklingen også på aggregert nivå. Finanstilsynet tar til etterretning styrets svar om at en overordnet markedsrisikoramme vil bli vurdert ved neste revisjon av rammestrukturen.

Finanstilsynet har videre merket seg at:

- Styret vil vurdere om rammen for handelsportefølje i aksjer bør endres til å reflektere forventet aktivitetsnivå.
- Banken vil tilpasse seg internasjonale standarder og retningslinjer på styring av renterisiko ved også å måle resultateffekten av renteendringer på bankens rentenetto.

- Styret vil vurdere Finanstilsynets spørsmål i foreløpig rapport om bankens vurdering av basisrisiko, og om det er behov for å etablere en risikotoleranse for denne risikotypen.

Overvåking og rapportering

I foreløpig rapport kommenterte Finanstilsynet bankens oppfølging og rapportering av motpartsrisiko, og stilte spørsmål om styret blir hensiktsmessig informert gjennom dagens rapportering. Finanstilsynet noterer styrets redegjørelse av hvilke eksponeringer som følges opp og rapporteres, samt opplysninger om at styret ved neste revisjon av rammestrukturen vil gjøre en vurdering av hva som vil være hensiktsmessig styrerapportering.

Finanstilsynet ber om å få oversendt kopi av protokollen fra styremøtet hvor Finanstilsynets merknader blir behandlet.

Kopi av dette brevet bes sendt til ekstern og intern revisor.

For Finanstilsynet

Linda Støle Hårstad
seksjonssjef

Vidar Holm
spesialrådgiver

Dokumentet er godkjent elektronisk og har derfor ikke håndskrevne signaturer.